

Модельний закон
про захист дітей від інформації,
яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку

Прийнятий
на тридцять третьому
пленарному засіданні
Міжпарламентської Асамблеї
держав-учасників СНД
(Постанова N 33-15
від 3 грудня 2009 року)

Чинний Закон встановлює правові й організаційні основи державної політики і міжнародного співробітництва держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (надалі – держава) у сфері забезпечення інформаційної безпеки дітей з урахуванням загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, в тому числі закріплених у Конвенції ООН про права дитини (995_021) та Модельному законі держав-учасниць СНД «Про основні гарантії прав дитини в державі».

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера дії чинного Закону

1. Чинний Закон регулює відносини, пов'язані із захистом дітей від інформації, що шкодить їхньому фізичному та психічному здоров'ю, етичному, духовному, психічному, фізичному і соціальному розвитку (надалі – здоров'ю та розвитку), в тому числі при обігу інформаційної продукції, призначеної для дітей, й інформаційної продукції, призначеної для невизначеного кола осіб і поширюваної без застосування адміністративних, технічних, програмних чи інших засобів недопущення доступу до неї дітей в доступний для дітей час або в доступних для відвідування дітьми громадських місцях.

2. Чинний Закон не поширюється:

1) на обіг наукової та науково-технічної інформаційної продукції;

2) на обіг інформації, поширення якої заборонене або обмежене законами про боротьбу з тероризмом, екстремізмом, злочинами проти світу та безпеки людства;

3) на регулювання доступу до інформації, недопустимість обмеження якого встановлена законами держави.

3. Законами держави можуть встановлюватися інші види інформації (інформаційної продукції), на яку не поширюється дія цього Закону, а також особливості й умови доступу дітей до окремих видів інформації, що підпадають під дію цього Закону.

Стаття 2. Державна політика в сфері захисту дітей від інформації, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку

1. Державна політика в сфері захисту дітей від інформації, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, визначається положеннями та зобов'язаннями, передбаченими конституцією держави, загально визнаними принципами та нормами міжнародного права, міжнародними угодами держави, скерованими на забезпечення інформаційної безпеки дітей, охорону їхнього фізичного і психічного здоров'я, створення умов для повноцінного етичного, духовного, психічного, фізичного і соціального розвитку дітей в сучасному суспільстві, а також на попередження злочинів, скоюваних по відношенню до дітей з використанням інформаційних технологій.

2. Державна політика в сфері захисту дітей від інформації, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, проводиться на основі таких принципів:

1) пріоритетності прав та законних інтересів дітей, забезпечення державою особливого їхнього захисту;

2) створення державою умов обігу інформаційної продукції, безпечних для життя і здоров'я дітей, які б могли гарантувати їхній повноцінний розвиток та соціалізацію;

3) допустимості обмеження права дитини вільно висловлювати свою думку, включно зі свободою шукати, отримувати, передавати інформацію та ідеї будь-якого роду, якщо це необхідно для поваги прав та репутації інших осіб, для охорони державної безпеки або громадського порядку, здоров'я чи етичності населення, а також у випадках, коли користування такими правами може нашкодити самій дитині, її етичності, здоров'ю і нормальному розвитку;

4) пріоритетності права дитини на охорону етичності, здоров'я та забезпечення повноцінного розвитку над інтересами забезпечення свободи слова та масової інформації, іншими правами та свободами дорослих споживачів інформаційної продукції, а також її виробників і поширювачів;

5) допустимості та правомірності обмеження прав і свобод фізичних та юридичних осіб, в тому числі свободи слова і масової інформації, у випадках, коли їх реалізація порушує права і законні інтереси дітей чи становить загрозу етичності інших осіб;

6) визнання свободи вибору та доступу повнолітніх осіб до будь-якої інформації, поширення якої не заборонено законодавством держави, за умови забезпечення захисту дітей від інформаційної продукції, здатної зашкодити їхнім здоров'ю і розвитку;

7) недопустимості використання засобів масової інформації, інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування й інших засобів масової комунікації з метою пропаганди порнографії, насильства та жорстокості, наркотичних засобів і психотропних речовин, антигромадської поведінки, для поширення для поширення іншої інформації, обіг якої заборонений законами держави, для скоєння злочинів проти дітей з використанням інформаційних технологій;

8) системності державних заходів охорони та захисту дітей від інформаційної продукції, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку;

9) пріоритету превентивних заходів охорони прав і законних інтересів дітей у сфері обігу інформаційної продукції та їхнього захисту від зловживань вільною формою інформації;

10) поваги до історичних та інших традиційної та культурних цінностей держави;

11) міжнародного співробітництва у сфері протидії незаконному поширенню (в тому числі з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування) інформації, забороненої для обігу на території держави, а також у боротьбі з транснаціональними злочинами проти дітей, скоюваними з використанням інформаційних технологій.

Стаття 3. Основні поняття, що використовуються в чинному Законі

Якщо не стверджено інше, основні поняття, використовувані в чинному Законі, мають такі значення:

1) вікова категорія інформаційної продукції – категорія інформаційної продукції, обіг якої допускається в Порядку, передбаченому чинним Законом, серед осіб визначеної вікової групи;

2) вікова класифікація інформаційної продукції – розподіл згідно з чинним Законом інформаційної продукції залежно від її тематики, змісту (контенту), оформлення і направленості за віковими категоріями інформаційної продукції;

3) демонстрація жорстокості - опис або зображення катувань, тортур, мордувань, знущання з жертви, застосування екстремальних способів скоєння каліцтва і позбавлення життя, а також інших дій, що наносять особисті фізичні або психічні страждання людині або тварині, так само як опис або зображення наруги над тілами померлих або місцями їхнього поховання;

4) демонстрація насильства - опис або зображення фізичного, сексуального або психічного насильства над людиною, в тому числі позбавлення її життя, завдання шкоди її здоров'ю, зґвалтування або інших насильницьких дій сексуального характеру, або важких образ та знущання над людиною, так само як опис чи зображення трупів убитих людей чи слідів кровопролиття;

5) діти - особи, які не досягли 18-річного віку; дитина - особа, яка не досягла 18 років;

6) дитяча порнографія - опис або фото-, відеозображення або інше зображення дитини або повнолітньої особи, яка імітує дитину, що виконують або імітують статеві відносини чи інші дій сексуального характеру, або беруть участь в виконанні або імітації таких дій, або реалістичне

зображення (в тому числі створене засобами комп'ютерної графіки, анімаційними та іншими зображальними засобами) образу дитини, що виконує дію сексуального характеру або бере участь в таких діях, а також будь-яке зображення або опис статевих органів дитини з сексуальною метою;

7) доступ дітей до інформації - можливість отримання і використання дітьми інформації;

8) доступний для дітей час - період часу доби (за місцевим часом), встановлений законодавством держави для безпечного доступу дітей до інформації, що поширюється

за допомогою теле-, радіомовлення або видовищних заходів;

9) знак вікової категорії інформаційної продукції – графічне і (чи) текстове позначення вікової категорії інформаційної продукції;

10) видовищний захід - публічна демонстрація, публічний показ, публічне виконання або повідомлення для загального знання інформаційної продукції у місці, відкритому для вільного відвідування, включно з театральними-видовищними, культурно-просвітницькими і видовищно-розважальними заходами;

11) інформаційна безпека дітей - стан, за якого відсутній ризик, пов'язаний з тим, що інформація може нашкодити фізичному і психічному здоров'ю, етичному, духовному, психологічному, фізичному і соціальному розвитку дітей, і створені умови для доступу дітей до інформації, що сприяє їхньому належному розвитку і вихованню;

12) інформаційна продукція – вироблені на території держави чи за її межами і призначені для обігу і використання продукція засобів масової інформації, друкована продукція, аудіовізуальні твори, фонограми, дитячі настільні ігри, електронні ігри та програми для ЕОМ на будь-яких видах носіїв, а також інформація, що поширюється шляхом видовищних заходів і в інформаційно-телекомунікаційних мережах (включно з інтернетом і мережею пересувного радіотелефонного зв'язку), якщо інше не встановлене законодавством держави;

13) інформаційна продукція, призначена для дітей, - інформаційна продукція, повністю чи переважно орієнтована за тематикою, змістом та оформленням на осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку;

14) інформація, що дискредитує соціальний інститут сім'ї, - інформація, що пропагує відторгнення сімейних цінностей чи принижує значущість соціальних інститутів сім'ї, шлюбу, материнства та батьківства, що сприяє формуванню у дітей спотворених орієнтацій і настановлень у шлюбно-сімейній сфері;

15) інформація порнографічного характеру – не наділений науковим, медичним чи навчальним призначенням опис чи фото-, відеозображення або інше зображення (в тому числі створене засобами комп'ютерної графіки, анімаційними та іншими зображальними засобами) реально виконуваних людиною або імітованих нею статевих стосунків або інших дій сексуального характеру, в тому числі виконуваних по відношенню до тварини, а також натуралістичний опис або зображення статевих органів людини з сексуальною метою або інтимних частин життя

людини, пов'язаних із задоволенням сексуальних потреб;

16) інформація, яка шкодить здоров'ю та розвитку дітей, - інформація, яка своїм змістом, оформленням та (чи) у зв'язку з її використанням під час її виготовлення та обробки спеціальних прийомів (у тому числі прихованих вставок та інших технічних прийомів), що діють на підсвідомість людей, здатна спричинити шкідливий вплив на стан фізичного або психічного здоров'я дітей і (або) викликати порушення їхнього етичного, духовного, психічного, фізичного або соціального розвитку, в тому числі шляхом формування у них спотворених соціальних орієнтацій і настановлень,

провокування дітей на потенційно небезпечні дії, акти агресії, жорсткості, насильства або інші антигромадські дії (в тому числі дії, за яких передбачене кримінальне покарання), навіювання патологічного страху і жаху або стимулювання передчасного інтересу дітей до сексу і раннього початку ними статевого життя;

17) інформація, що провокує дітей на антигромадські та протиправні дії, - інформація, здатна сприяти залученню дітей до вживання наркотичних засобів, психотропних та (або) дурманливих речовин, алкогольної та спиртовмісної продукції, пива та напоїв, що виробляються на його основі, до заняття проституцією, волоцюством або жебракуванням, до скоєння актів вандалізму, кощунства або наруги над традиційними національними та (або) релігійними цінностями, а також до виконання інших дій, які грубо порушують права та законні інтереси інших осіб;

18) інформація, що провокує дітей на дії, потенційно небезпечні для їхніх життя і здоров'я, - інформація, здатна підбурити дітей на дії, що піддають небезпеці їхні життя, фізичне і психічне здоров'я, включно із самогубством, скаліченням, штучним перериванням вагітності, маніпуляціями з вибуховими, отруйними, сильнодіючими, радіоактивними речовинами, зброєю або боєприпасами, заняття азартними іграми, або така, що провокує дітей до вжитку речовин, товарів і послуг, небезпечних для життя і здоров'я;

19) інформація, що провокує дітей на дії, за які передбачене кримінальне покарання (злочини), - інформація, здатна підбурити дітей на виконання дій, за які передбачене кримінальне покарання, в тому числі така, що позитивно представляє (або пропагандує) скоєння злочинів і злочинців, кримінальні цінності та норми, правила, традиції, атрибутику або символіку злочинного середовища, включно з кримінальним жаргоном;

20) інформація, що містить ненормативну лексику, - інформація, що містить лайливі, вульгарні, нецензурні або інші ненормативні слова, мовні звороти та вислови, а також слова, мовні звороти та вислови, схожі до ступеня змішування з нецензурними;

21) інформація здатного налякати характеру - інформація, яка здатна викликати появу у дітей повторюваних страхів, паніки або проймає їх жахом, включно зі здатним налякати описом або зображенням потойбічних сил, вигаданих істот, а також натуралістичним зображенням або описом важких захворювань, травм, каліцтв, актів самоушкодження, самогубства, скалічення, нещасних випадків, аварій, катастроф та їх наслідків;

22) інформація еротичного характеру - інформація, яка не є порнографічною, але здатна збудити сексуальне збудження або задовольнити сексуальні потреби, або інші знання, які здатні викликати у дитини не відповідний віковій нормі інтерес до сексуальних проблем чи спонукає дітей до початку статевого життя, в тому числі зображення дитини у підкреслено сексуальній позі, а також текстове, візуальне чи звукове зображення образу дитини чи її голосу з сексуальною метою;

23) маркування інформаційної продукції - нанесення на інформаційну продукцію, на її носій та упаковку знаку вікової категорії інформаційної продукції;

24) натуралістичне зображення (опис) - деталізоване зображення (опис) людини, тварини, предмета, події, явища, дії (бездіяльності) та їх наслідків, що фіксує увагу користувачів інформаційної продукції на деталях, анатомічних подробицях та (або) фізіологічних чи технічних процесах зображення (опису) об'єкта;

25) обіг інформаційної продукції – виробництво, зберігання, надання та поширення інформаційної продукції;

26) виробник інформаційної продукції - юридична або фізична особа, у тому числі видавець і повідач, що виконує повне або часткове приведення інформації в готову для поширення форму;

27) пропаганда - діяльність фізичних і (чи) юридичних осіб з поширення інформації, спрямованої на формування у свідомості дітей настановлень і (чи) стереотипів поведінки або така, що має на увазі підбурення чи підбурює осіб, яким вона адресована, на виконання якихось дій або до утримання від їх виконання;

28) пропаганда антигромадських і протиправних дій - поширення інформації, спрямоване на формування у свідомості дітей настановлень антигромадської і протиправної поведінки;

29) пропаганда насильства и жорстокості – поширення інформації, спрямоване на формування у свідомості дітей настановлень і (або) стереотипів агресивної, насильницької поведінки або таке, що має на меті підбурити або підбурює їх до актів протиправного насилля і (або) жорстокого поводження з людиною або твариною, в тому числі шляхом романтизації або героїзації насильства і жорстокості, їх виправдання, схвалення або представлення як норми поведінки, або в якості прийнятної та (або) переважного способу вирішення конфліктів і життєвих проблем;

30) пропаганда порушень - поширення інформації, спрямованої на формування у свідомості дітей настановлень злочинної поведінки, у тому числі інформації, що містить заклики до виконання дій, за які передбачене кримінальне покарання, або вказівки про способи підготовки, скоєння, утаювання злочинів, ухилення від кримінальної відповідальності, або обґрунтовує чи виправдовує їх допустимість, чи романтизує кримінальний спосіб життя;

31) поширення інформаційної продукції - продаж (в тому числі за підпискою), оренда, прокат, роздача, видача із фондів загальнодоступних бібліотек, рекламування, публічний показ, публічна демонстрація (в тому числі шляхом ефірного або кабельного мовлення, видовищних заходів), розміщення в інформаційно-телекомунікаційних мережах спільного користування (включно з Інтернетом і мережами пересувного радіотелефонного зв'язку) та інші дії, спрямовані на ознайомлення з інформаційною продукцією невизначеного кола осіб;

32) розповсюджувач інформаційної продукції - юридична або фізична особа, у тому числі повідач, що виконує фізичне розміщення та (або) надання інформації будь-яким чином, у будь-якій формі та з використанням будь-яких засобів, у тому числі шляхом надання та (або) використанням технічних засобів радіомовлення, телевізійного мовлення, а також каналів зв'язку, етерного часу.

Статус 4. Законодавство держави в сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ям та розвитку.

Законодавство держави в сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, ґрунтується на конституції держави, загальновизнаних принципах і нормах міжнародного права та міжнародних угодах держави, складається зі спеціального законодавства, спрямованого на захист дітей від інформації, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, інших законів та нормативних правових актів загальнодержавної, адміністративно-територіальної та місцевої дії, що включають норми державного, ліцензійного, інформаційного, освітнього, митного, цивільного, адміністративного, кримінального та інших відділів законодавства держави, які регулюють суспільні відносини, що складаються у зв'язку із забезпеченням інформаційної безпеки дітей під час обігу різних видів інформації в різних сферах життєдіяльності дітей.

Стаття 5. Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку

1. До повноважень органів державної влади у сфері захисту дітей від інформації, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, належать:

1) розробка та реалізація державної політики у сфері захисту дітей інформації, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку;

2) розробка та реалізація державних цільових програм забезпечення інформаційної безпеки дітей, випуск, надання та поширення призначеної для дітей інформаційної продукції, що сприяє повноцінному розвитку та відповідному вихованню дітей, заснованому на повазі до батьків, до Батьківщини, її історії, традицій і культури, до конституції і законів держави, на ідеалах миру, терпимості, свободи, рівності і справедливості, дружби між народами, взаєморозуміння між етнічними, національними та релігійними групами;

3) нормативно-правове регулювання обігу інформаційної продукції, призначеної для дітей, порядок та обмеження доступу дітей до інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку;

4) розробка та реалізація заходів державної підтримки виробників і розповсюджувачів інформаційної продукції, призначеної для дітей, яка сприяє їхньому повноцінному розвитку та відповідному вихованню, заснованому на повазі до батьків, до Батьківщини, її історії, традицій і культури, до конституції і законів держави, на ідеалах миру, терпимості, свободи, рівності і справедливості, дружби між народами, взаєморозуміння між етнічними, національними та релігійними групами;

5) встановлення порядку та методик проведення експертизи інформаційної продукції, призначеної для дітей, а також переліку слів, що належать до нецензурної лайки;

6) встановлення порядку доступу дітей до інформації, обмеженої для поширення серед дітей чинним Законом та іншими законами держави;

7) встановлення порядку проведення експертизи інформаційної продукції, призначеної для дітей, і порядку доступу дітей до інформації, обмеженої для поширення серед дітей чинним Законом та іншими законами держави;

8) нормативно-правове та методичне забезпечення цілей моніторингу та фільтрації інформації, що поширюється по інформаційно-телекомунікаційним мережах спільного користування, з обмеженням доступу дітей до інформаційної продукції, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку;

9) розробка програм і реалізація різних форм навчання дітей, їхніх батьків, педагогів і вихователів, інших осіб, на яких покладена відповідальність за розвиток і виховання дітей, правилам безпечного доступу дітей до інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування і способам захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку і несумісна із завданнями виховання та освіти дітей;

10) державна підтримка громадських об'єднань, саморегульованих та інших некомерційних організацій, що провадять діяльність із захисту прав та законних інтересів дитини під час обігу інформаційної продукції;

11) нагляд і контроль за дотриманням законодавства держави у сфері обігу інформаційної продукції, призначеної для дітей, і захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку.

2. До повноважень органів місцевого самоврядування в сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, належать:

1) розробка та реалізація муніципальних програм забезпечення інформаційної безпеки дітей;

2) створення умов доступу дітей до інформації, яка сприяє їхньому повноцінному розвитку та відповідному вихованню, заснованому на повазі до батьків, Батьківщини, її історії, традицій і культури, до конституції і законів держави, на ідеалах миру, терпимості, свободи, рівності та справедливості, дружби між народами, взаєморозуміння між етнічними, національними та релігійними групами;

3) організація місць надання і поширення інформаційної продукції, призначеної для дітей;

4) створення, технологічний супровід та інформаційно-методична підтримка місцевих опорних вузлів фільтрації інформації, що поширюється в інформаційно-телекомунікаційних мережах спільного користування, при цьому викликає шкоду здоров'ю та розвитку дітей і несумісна із завданнями їхніх виховання та освіти;

5) забезпечення проведення моніторингу використання інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування освітніми установами, а також забезпечення дотримання норм інформаційної безпеки при доступі дітей до ресурсів інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування в освітніх установах;

6) інші повноваження у вказаній сфері, передбачені чинним Законом та іншими законами держави.

Стаття 6. Види інформації, яка шкодить здоров'ю та розвитку дітей

1. До інформації, яка шкодить здоров'ю та розвитку дітей, належить інформація:

1) заборонена чинним Законом та іншими нормативно-правовими актами держави для обігу серед дітей;

2) обмежена чинним Законом для поширення серед дітей певних вікових груп.

2. До інформації, забороненої для обігу серед дітей, належить інформація:

1) що містить пропаганду насильства і жорсткості;

2) що містить пропаганду антигромадських і протиправних дій;

3) що містить пропаганду злочинів;

4) що дискредитує соціальний інститут сім'ї;

5) що містить нецензурну лайку;

6) порнографічного характеру;

7) інформація, надання та розповсюдження якої на території держави заборонені законами держави.

3. До інформації, обмеженої для поширення серед дітей певних вікових груп, належить інформація:

1) що містить демонстрацію насильства;

2) що містить демонстрацію жорстокості;

3) що провокує дітей на дії, потенційно небезпечні для їхніх життя і здоров'я;

4) що провокує дітей на антигромадські і протиправні дії;

5) що провокує дітей на дії, за які передбачене кримінальне покарання (злочини) та адміністративні правопорушення;

6) що містить ненормативну лексику (за винятком нецензурної лайки);

7) здатна налякати;

8) еротичного характеру.

4. Поширення в доступний для дітей час без застосування адміністративних, технічних, програмних засобів або будь-яких способів обмеження доступу дітей до зазначеної інформації, а також у доступних для відвідування дітьми громадських місцях інформаційної продукції, що містить інформацію, заборонену для обігу серед дітей, не допускається.

5. Поширення інформаційної продукції, що містить інформацію, обмежену для дітей певних вікових груп, допускається відповідно до вимог статей 10-13 цього Закону.

6. Поширення серед дітей віком від 6 до 12 років інформаційної продукції, віднесеної чинним Законом до вікової категорії "з 12 років", допускається в присутності батьків або інших законних представників з метою надання допомоги дітям у сприйнятті інформації та попередження нанесенню нею шкоди їхнім здоров'ю і розвитку.

7. Розповсюджувач інформації, поширення якої серед дітей заборонене або обмежене, зобов'язаний обмежити доступ дітей до інформації, передбаченої другою частиною цієї статті, а також забезпечити порядок доступу дітей певного віку до інформації, передбаченої частиною третьою цієї статті, відповідно до вимог статті 11- 13 чинного Закону.

Розділ II. ВІКОВА КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ

ПРОДУКЦІЇ І ВІКОВІ КАТЕГОРІЇ

Стаття 7. Вікова класифікація інформаційної продукції.

1. Інформаційна продукція, на яку поширюється дія цього Закону, підлягає віковій класифікації відповідно до чинного Закону.

2. Вікова класифікація інформаційної продукції проводиться з урахуванням особливостей нормативного психічного розвитку дітей різних вікових груп, за такими категоріями:

- 1) "універсальна" - допускається без обмежень для обігу серед осіб будь-якого віку;
- 2) "до 6 років" - допускається для обігу серед дітей, які не досягли віку шести років;
- 3) "з 6 років" - допускається для обігу серед дітей, які досягли віку шести років;
- 4) "з 12 років" - допускається для обігу серед дітей, які досягли віку дванадцяти років;
- 5) "з 16 років" - допускається для обігу серед дітей, які досягли віку шістнадцяти років;
- 6) "з 18 років" - не допускається для обігу серед дітей.

3. До категорій "універсальна", "до 6 років", "з 6 років", "з 12 років", "з 16 років" не можна віднести інформаційну продукцію, що містить інформацію, обіг якої заборонений серед дітей відповідно до частини другої статті 6 цього Закону.

4. До категорій "до 6 років", "з 6 років", "з 12 років", «з 16 років», відповідно, не можна віднести інформаційну продукцію наступної категорії вікової класифікації.

5. До інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років" відноситься інформаційна продукція, призначена для поширення серед осіб, які досягли вісімнадцятирічного віку, заборонена відповідно до частини другої статті 6 цього Закону для обігу серед дітей.

Стаття 8. Здійснення вікової класифікації інформаційної продукції.

1. Вікова класифікація інформаційної продукції забезпечується її виробниками та (або) розповсюджувачами (в тому числі видавцями та повідачами) добровільно та самостійно до початку її поширення на території держави. До здійснення вікової класифікації інформаційної продукції можуть залучатися спеціалісти (експерти) відповідно до статті 21 чинного Закону.

2. Під час вирішення питання про віднесення інформаційної продукції до певної вікової категорії дослідженню й оцінюванню підлягають:

- 1) жанр, тематика, зміст й оформлення інформаційної продукції;

2) особливості сприйняття інформації, що в ній міститься, дітьми відповідної вікової групи;

3) ймовірність нанесення шкоди здоров'ю і розвитку дітей.

3. Вікова класифікація комп'ютерних та інших електронних ігор, а також інформаційної продукції, що поширюється по інформаційно-телекомунікаційних мережах спільного користування (в тому числі в Інтернеті та мережі пересувного радіотелефонного зв'язку), здійснюється відповідно до чинного Закону з урахуванням особливостей відносин, регульованих законодавством держави в області інформації та зв'язку, і може включати додаткові вікові категорії, крім вказаних у другій частині статті 7 чинного Закону.

4. Вікова класифікація дитячих настільних ігор та дитячих іграшок, якщо інше не передбачено спеціальним законом держави, що регулює їх обіг, проводиться відповідно до чинного Закону з урахуванням особливостей зазначених правовідносин і може включати додаткові вікові категорії, крім зазначених у частині другої статті 7 цього Закону.

5. Вікова класифікація інформаційної продукції (включно з підручниками, навчальними та навчально-наглядними, в тому аудіовізуальними, посібниками), призначеної та (або) використовуваної для навчання та виховання дітей у навчальних закладах, що реалізують загальноосвітні програми дошкільної, початкової загальної освіти, основної загальної та середньої (повної) загальної освіти, додаткової освіти дітей, а також початкової та середньої професійної освіти, що здійснюється відповідно до чинного Закону з урахуванням особливостей, регламентованих законодавством держави в області освіти, і може включати вікові категорії, крім зазначених у частині другої статті 7 чинного Закону.

6. Дані про вікову категорію інформаційної продукції вносяться її виробником, а в разі неможливості здійснення вікової класифікації інформаційної продукції виробником - її розповсюджувачем, у відповідних документах, оформлення яких здійснюється в порядку, встановленому уповноваженим урядом держави органом виконавчої влади держави, і є правовою підставою для маркування відповідної інформаційної продукції та її поширення на території держави.

7. Органи виконавчої влади держави, уповноважені відповідно до чинного Закону здійснювати нагляд і контроль у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, мають право оскаржити в судовому порядку рішення про прийняття конкретної інформаційної продукції визначеної вікової категорії.

Стаття 9. Інформаційна продукція вікової категорії "універсальна"

До інформаційної продукції вікової категорії "універсальна" можна віднести інформаційну продукцію, яка не шкодить здоров'ю та розвитку дітей, в тому числі інформаційну продукцію

суспільно-політичного та науково-популярного характеру, крім інформаційної продукції, поширення якої обмежене законодавством держави.

Стаття 10. Інформаційна продукція вікової категорії "до 6 років"

До інформаційної продукції вікової категорії "до 6 років" можна віднести інформаційну продукцію вікової категорії "універсальна", а також інформаційну продукцію, що містить виправдане жанром та (або) сюжетом ненатуралістичне епізодичне зображення або опис фізичного та (або) психічного насильства (за винятком сексуального), за умови, що в інформаційній продукції міститься ідея торжества добра над злом, співчуття до жертви насильства та (або) засудження насильства.

Стаття 11. Інформаційна продукція вікової категорії "з 6 років"

До інформаційної продукції вікової категорії "з 6 років" можна віднести інформаційну продукцію, що відповідає вмісту вікової категорії "до 6 років", а також інформаційну продукцію, що містить:

1) короткочасне і ненатуралістичне зображення або опис захворювань людини та їх наслідків у формі, що не принижує людську гідність;

2) ненатуралістичне зображення або опис нещасного випадку, аварії, катастрофи або ненасильницької смерті, без демонстрації їх наслідків, здатних викликати появу у дітей повторюваних страхів, паніки або навіть жаху;

3) зображення або опис антисуспільних дій і злочинів, що не несуть провокативного або інструктивного характеру, за умови, що в інформаційній продукції не обґрунтовується і не виправдовується їх допустимість і виражене вочевидь негативне, засуджувальне ставлення до осіб, які їх вчиняють.

Стаття 12. Інформаційна продукція вікової категорії "з 12 років"

До інформаційної продукції вікової категорії "з 12 років" можна віднести інформаційну продукцію, яка відповідає віковій категорії "з 6 років", а також інформаційну продукцію, яка містить:

1) зображення або опис захворювань людини та їх наслідків у формі, яка не принижує людську гідність;

2) виправдане жанром і сюжетом і таке, що не несе провокативного чи інструктивного характеру епізодичне зображення або опис насильства (за винятком сексуального) без натуралістичного показу процесу позбавлення життя або нанесення каліцтв, за умови, що в інформаційній продукції виражене співчуття до жертви та (або) негативне, засуджувальне ставлення до насильства (за винятком насильства, спрямованого на захист інтересів громадян, суспільства і держави, що охороняються законом);

3) виправдане жанром і сюжетом і таке, що не носить провокативного чи інструктивного характеру ненатуралістичне епізодичне зображення чи опис жорстокості, за умови, що в інформаційній продукції виражене співчуття до жертви та (або) негативне, засуджувальне ставлення до жорстокості;

4) зображення, що не несе провокативного або інструктивного характеру, або опис антигромадських дій;

5) епізодичне, таке, що не носить провокативного характеру зображення або опис споживання алкогольної чи спиртовмісної продукції, пива чи напоїв, що виготовляються на його основі, за умови, що в інформаційній продукції не обґрунтовується та не виправдовується допустимість їх споживання дітьми;

6) епізодична згадка (без демонстрації) наркотичних засобів або психотропних речовин, що не має інструктивного чи провокативного характеру, за умови, що в інформаційній продукції виражене негативне ставлення до вживання зазначених речовин та (або) містяться вказівки на небезпечність їх вживання;

7) виправдані жанром і сюжетом інформаційної продукції окремі лайливі слова та вислови, зокрема образливого характеру, які не стосуються нецензурної лайки;

8) виправдане жанром і сюжетом інформаційної продукції ненатуралістичне епізодичне зображення або опис статевої відносин між чоловіком і жінкою, що не носить збуджуючого чи образливого характеру і не має порнографічного характеру.

Стаття 13. Інформаційна продукція вікової категорії "з 16 років"

До інформаційної продукції вікової категорії "з 16 років" можна віднести інформаційну продукцію, яка відповідає віковій категорії "з 12 років", а також інформаційну продукцію, яка містить:

1) зображення або опис нещасного випадку, аварії, катастрофи чи смерті без натуралістичного показу їх наслідків, здатних викликати появу у дітей страхів, що повторюються, паніки або навіть їм жах;

2) виправдане жанром і сюжетом інформаційної продукції і таке, що не носить інструктивного або провокативного характеру, зображення або опис насильства (за винятком сексуального) та його наслідків без натуралістичного показу процесу позбавлення життя, за умови, що в інформаційній продукції виражено співчуття до жертви та (або) негативне, засуджувальне ставлення до насильства (за винятком насильства, спрямованого на захист інтересів громадян, суспільства і держави, що охороняються законом);

3) виправдане жанром і сюжетом інформаційної продукції і таке, що не носить інструктивного або провокативного характеру, ненатуралістичне зображення або опис жорстокості, за умови, що в інформаційній продукції виражене співчуття до жертви або негативне чи засуджувальне ставлення до жорстокості;

4) згадка (без показу) наркотичних засобів або психотропних речовин, що не носить інструктивного або провокального характеру, або показ небезпечних наслідків їх вживання, за умови що в інформаційній продукції виражене негативне або засуджувальне ставлення до вживання таких речовин або зазначена небезпечність їх вживання;

5) виправдане жанром і сюжетом інформаційної продукції епізодичне використання лайливих слів і виразів, у тому числі образливого характеру, що не належать до нецензурної лайки;

6) виправданий жанром і сюжетом інформаційної продукції опис або зображення статевих відносин між чоловіком та жінкою, що не має порнографічного характеру.

Розділ III. ВИМОГИ ДО ОБІГУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО ВІКОВИХ КАТЕГОРІЙ

Стаття 14. Маркування інформаційної продукції

1. Маркування інформаційної продукції здійснюється її виробником, а у випадках порушення ним вимог цього Закону - її розповсюджувачем, відповідно до наданої їй під час здійснення вікової класифікації вікової категорії шляхом нанесення на неї та на її упаковку чітко розрізнюваного зображення знаків категорії:

1) "до 6 років" - знак "6-" в колі;

2) "з 6 років" - знак "6+" у колі;

3) "з 12 років" - знак "12+" у колі;

4) "з 16 років" - знак "16+" у колі;

5) "з 18 років" - знак "18+" у ромбі.

2. Маркування підручників, навчальної літератури та навчальних посібників, що рекомендуються або допускаються до використання в освітньому процесі, здійснюється відповідно до законодавства держави про освіту з урахуванням вимог цього Закону.

3. Маркування комп'ютерних та інших електронних ігор, включно з маркуванням на екрані гри онлайн в Інтернеті та гри для технічних пристроїв телефонного мобільного (стільникового) зв'язку, здійснюється у порядку, встановленому уповноваженим органом виконавчої влади держави.

Маркування комп'ютерних та інших електронних ігор крім відомостей про вікову категорію гри має містити спеціальний символ, що позначає відповідно до частин другої та третьої статті 6 цього Закону вид наявної у грі інформаційної продукції, що шкодить здоров'ю та розвитку дітей, а також попередження про необхідність звернутися за медичною допомогою у разі виникнення ігрової залежності.

4. Розповсюдження на території держави інформаційної продукції без маркування не допускається, за винятком:

1) інформаційної продукції вікової категорії "універсальна";

2) інформаційних та розважальних програм, теле- та радіопередач, що транслюються у прямому етері відповідно до вимог, передбачених частинами другою та третьою статті 16 та частиною третьою статті 20 цього Закону;

3) повідомлень та матеріалів рекламного характеру (реклами), за винятком рекламно-інформаційних буклетів, що видаються організаціями торгівлі та іншими комерційними організаціями;

4) інформаційної продукції, що розповсюджується за допомогою видовищних заходів;

5) інформаційної продукції, що розповсюджується за допомогою Інтернету та мереж пересувного радіотелефонного зв'язку, за винятком кіно- та відеофільмів (включно з анімаційними), комп'ютерних та інших електронних ігор, а також поширюваної у зазначених мережах інформаційної продукції, призначеної для дітей;

6) творів образотворчого мистецтва та художньої літератури, за винятком літературно-мистецьких журналів та коміксів.

5. Перед початком розповсюдження інформаційної продукції за допомогою видовищного заходу йому надається знак вікової категорії, що відповідає віковій категорії демонстрованої інформаційної продукції, а у разі демонстрації складової інформаційної продукції, складові якої

відповідають різним віковим категоріям, - знак, відповідний найвищій віковій категорії інформаційної продукції, що демонструється на ньому. Зазначений знак із текстовим поясненням, що відповідає віковій категорії видовищного заходу, розміщується на афішах та інших оголошеннях про його проведення, а також на квитках, запрошеннях та інших документах, що надають право на його відвідини.

6. У прокатному посвідченні аудіовізуального твору, призначеного для дітей, а також у свідоцтві про реєстрацію радіо- або телепередачі, періодичного друкованого видання в якості засобу масової інформації, приблизною тематикою яких є дитячі передачі (публікації), повинні міститися дані, що вказують на переважну спрямованість інформаційної продукції на певну вікову категорію.

Стаття 15. Розміщення знаку вікової категорії на інформаційній продукції

1. Знак вікової категорії періодичних та неперіодичних друкованих видань наноситься на першу сторінку та (або) титульний аркуш видання, повинен бути чітко розрізняваний та виконаний шрифтом, який можна порівняти за розміром із шрифтом назви самої інформаційної продукції, за винятком інформаційної продукції, зазначеної в частині п'ятій чинної статті.

2. Розповсюдженні (повідачі) інформаційної продукції зобов'язані забезпечити розміщення на спеціальному кадрі (сторінці) знаку вікової категорії інформаційної продукції та текстового попередження про її вікові обмеження перед початком кожної демонстрації інформаційної продукції, що здійснюється за допомогою телемовлення, під час кіно- та відеообслуговування, а також за кожного відтворення (завантаження) комп'ютерних чи електронних ігор в інформаційно-телекомунікаційних мережах у порядку, встановленому уповноваженим урядом держави органом виконавчої влади.

3. Знак вікової категорії аудіовізуальної продукції демонструється протягом трьох хвилин у кутку екрана з початку її показу та після кожної перерви на рекламу (рекламної паузи), за винятком публічної демонстрації фільму у кінозалі. Розмір зазначеного знаку повинен становити щонайменше 3% площі екрана (кадра).

4. Розмір знаку вікової категорії інформаційної продукції повинен займати не менше ніж 5% площі:

1) афіші та іншого оголошення репертуару театральньо-видовищного, культурно-освітнього, видовищно-розважального, кіно- та відеопоказу та іншого видовищного заходу, а також вхідного квитка, запрошення та іншого документа, що надає право на його відвідування;

2) корпусу носія (у тому числі компакт-диска CD, DVD, жорсткого диска) та (або) упаковки (бокса, коробки) кожного екземпляра аудіовізуального твору, комп'ютерної чи іншої електронної гри, комп'ютерної програми чи бази даних.

5. Знак вікової категорії аудіопродукції та аудіовізуальної продукції, призначеної для теле-, радіотрансляції, а також для роздрібної торгівлі, оренди або прокату, розміщується, відповідно, у публікованих у засобах масової інформації та друкованих виданнях, а також у розміщуваних в інформаційно-телекомунікаційних мережах спільного користування програмах теле- та радіопередач, так само як в асортиментних переліках та каталогах інформаційної продукції.

Стаття 16. Додаткові вимоги щодо поширення інформаційної продукції за допомогою телерадіомовлення

1. Поширення через телерадіомовлення інформаційної продукції, що віднесена цим Законом до вікових категорій "універсальна", "до 6 років", "з 6 років" та "з 12 років", за часом початку трансляції не обмежена.

2. Не допускається розповсюдження у вигляді телерадіомовлення інформаційної продукції, віднесеної цим Законом до вікової категорії:

1) "з 16 років" - з 7 години до 21 години за місцевим часом, за винятком трансляції у прямому етері інформаційних теле- та радіопрограм, теле- та радіопередач (передач), а також трансляції інформаційної продукції по телеканалах, доступ до яких здійснюється виключно на платній основі із застосуванням технічних пристроїв, що декодують;

2) "з 18 років" - з 6 години до 2 години за місцевим часом, за винятком трансляції зазначеної інформаційної продукції по телеканалах, доступ до яких здійснюється виключно на платній основі із застосуванням технічних пристроїв, що декодують.

3. Початку трансляції інформаційної продукції, віднесеної цим Законом до вікової категорії "з 18 років", шляхом телерадіомовлення передуює звукове повідомлення про вікову категорію такої інформаційної продукції у порядку, встановленому уповноваженим органом виконавчої влади держави.

Стаття 17. Додаткові вимоги щодо поширення інформаційної продукції з ужитком інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування

1. Доступ дітей до інформаційної продукції, що розповсюджується з ужитком інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування (у тому числі Інтернету) в освітніх установах, що реалізують загальноосвітні програми дошкільної, початкової загальної, основної загальної та середньої (повної) загальної освіти, початкової професійної освіти та додаткової освіти дітей, а також в інших організаціях, що надають послуги користування Інтернетом, незалежно від їх форми власності та організаційно-правової форми, дозволяється за умови застосування зазначеними організаціями апаратно-програмних, техніко-технологічних та інших засобів, які забезпечують інформаційну безпеку дітей.

2. Організації, що надають послуги користування інформаційно-телекомунікаційними мережами (у тому числі Інтернетом), мають право застосовувати не заборонені законодавством держави заходи для встановлення віку особи, якій надаються зазначені послуги.

Стаття 18. Додаткові вимоги до розповсюдження комп'ютерних та інших електронних ігор

1. У комп'ютерних та інших електронних іграх (включаючи ігри онлайн в Інтернеті, ігри на ігрових консолях, ігри для технічних пристроїв мобільного (стілнийкового) зв'язку), що перебувають в обігу на території держави, забороняється використання прихованих вставок та інших технічних прийомів та способів розповсюдження інформації, що впливають на підсвідомість дітей або надають шкідливий вплив на їх здоров'я та розвиток (включно з прийомами та засобами гіперстимуляції сприйняття інформації та сенсорної агресії у користувачів гри), у тому числі модулів прихованої функціональності, прихованих бонусів, що дозволяють активувати ігрові епізоди або іншим чином отримувати доступ до інформаційної продукції, забороненої для обігу серед дітей відповідно до цього Закону чи інших законів держави.

2. На території держави не допускається поширення серед дітей комп'ютерних та інших електронних ігор, які містять сюжети:

1) що провокують дитину на зневажливе чи негативне ставлення до фізичних недоліків інших людей, на агресивні насильницькі та інші антигромадські дії, у тому числі викликають у неї прояви агресії та жорстокості по відношенню до персонажів гри або партнерів з гри;

2) пов'язані з можливістю вчинення гравцем віртуальних вбивств та нанесення віртуальних каліцтв персонажам гри, у тому числі пов'язані з натуралістичним зображенням людської крові;

3) пов'язані з натуралістичним зображенням або моделюванням нелюдського поведіння, що передбачає заподіяння особливих фізичних чи психічних страждань людині (а також сутності, що

має очевидну схожість з людиною) або тварині, включно з тортурами, катуваннями, муками, знущанням, застосуванням особливо жорстоких способів скалічення, позбавлення життя;

4) що експлуатують інтерес до сексу, натуралістично зображують, моделюють або імітують статеві органи, статеві зносини або інші дії сексуального характеру, у тому числі з використанням реальних або віртуальних образів людини, тварин або істот, що мають очевидну схожість з людиною, або несуть в собі іншу інформацію сексуального характеру, здатну викликати у дітей - користувачів гри інтерес до сексуальних проблем, що не відповідає віковій нормі, у тому числі такі, що містять зображення або моделюючі сцени зґвалтування чи інших насильницьких дій сексуального характеру, зображення сексуальної експлуатації дітей та будь-яких інших дій сексуального характеру щодо дитини, а також використання голосу та образу дитини в сексуальних сюжетах;

5) здатні викликати появу у дітей повторюваних страхів, паніки або навіть жах, у тому числі ті, що детально моделюють або натуралістично зображують окультистичні практики чи магичні ритуали; акти розтину людського тіла, самогубства, скалічення; фізіологічні подробиці процесу та наслідків смерті або передсмертної агонії живих істот; страхітливі наслідки нещасних випадків, аварій, катастроф (травми, каліцтва, сліди рясної кровотечі, трупи, скалічені тіла або ампутовані частини тіл людей чи тварин, сліди кровопролиття).

3. Провайдери послуг в Інтернеті та мережах мобільного радіотелефонного зв'язку, власники та адміністратори пунктів колективного доступу до Інтернету зобов'язані забезпечувати щодо розрахованих на багато користувачів онлайн ігор дотримання передбачених цим Законом вікових обмежень у доступі до таких ігор дітей за допомогою підтвердження віку користувача, що верифікується.

Стаття 19. Додаткові вимоги щодо поширення окремих видів інформації, призначеної для дітей

1. У друкованій продукції, аудіо-, кіно- та відеопродукції, призначеної для дітей, не допускається розміщення оголошень про проведення відбору дітей, а також фото-, кіно- та відеозйомок, конкурсів, видовищних заходів або інших оголошень, що містять інформацію, яка шкодить здоров'ю та розвитку дітей, у тому числі які передбачають участь дітей в інформаційному обігу продукції, що віднесена цим Законом до категорії "з 18 років", обмежується доступ дітей до зазначеної інформації, що розповсюджується з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування (включно з Інтернетом та мережами мобільного (стільникового) телефонного зв'язку).

2. Зміст інформаційної продукції, призначеної для навчання дітей в освітніх закладах, має відповідати вимогам цього Закону та законодавства держави про освіту.

3. Оформлення та зміст друкованої та аудіовізуальної продукції, призначеної для роботи з дітьми в закладах дошкільної освіти, має відповідати віковій категорії інформаційної продукції "до 6 років" або "універсальна".

4. Оформлення друкованої та аудіовізуальної продукції, призначеної для дітей, у тому числі зошитів, щоденників, обкладинок для книг, зошитів та щоденників, книжкових закладинок та іншої поліграфічної продукції, що використовується під час навчання дітей в освітніх установах, у тому числі в закладах додаткової освіти, здійснюється з урахуванням особливостей розвитку дітей відповідних вікових груп та не повинно містити інформацію, що належать відповідно до цього Закону до вікової категорії інформаційної продукції "з 18 років".

5. Реклама, що розповсюджується під час кіно- та відеообслуговування дітей, у дитячих телепрограмах та телепередачах, у дитячих радіопрограмах та радіопередачах, у призначених для дітей періодичних друкованих виданнях та іншій інформаційній продукції для дітей, повинна відповідати віковій категорії, наданій інформаційній продукції, в якій вона розміщується.

Стаття 20. Додаткові вимоги щодо обігу інформаційної продукції категорії "з 18 років"

1. Поширення серед дітей у будь-якій формі (включно з підпискою, продажем, прокатом, орендою, наданням з відкритих фондів бібліотек) інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років", а також залучення дітей до її обігу не допускається.

2. Поширення інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років" без застосування виробниками та розповсюджувачами зазначеної продукції відповідних адміністративних, організаційних, технічних, програмних засобів або інших способів обмеження доступу до неї дітей не допускається у доступний для дітей час або у доступних для відвідування дітьми громадських місцях.

3. Поширення інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років" за допомогою телерадіомовлення (у тому числі інформаційних теле- та радіопрограм, що транслюються у прямому етері, теле- і радіопередач) здійснюється з урахуванням вимог частин другої та третьої статті 16 цього Закону. Поширення інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років" за допомогою телемовлення супроводжується розміщенням телетексту з попередженням про вікові обмеження способом "рухомого рядка" під час анонсування зазначеної продукції та тривалістю не менше трьох хвилин - безпосередньо перед початком її трансляції, на початку демонстрації фільму, передачі або програми та під час продовження показу, перерваного рекламою.

Поширення інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років" шляхом радіомовлення супроводжується усним попередженням про вікові обмеження під час анонсування зазначеної продукції, а також безпосередньо перед початком її трансляції та під час продовження трансляції після рекламної паузи.

4. Перша та остання сторінки газет, обкладинок періодичних та неперіодичних друкованих видань, зовнішнє оформлення іншої поліграфічної продукції, призначеної для поширення серед

невизначеного кола осіб у громадських місцях, доступних дітям, відповідної вікової категорії "з 18 років", не повинні містити інформації, що шкодить здоров'ю та розвитку дітей.

5. Поширення друкованої продукції вікової категорії "з 18 років" у громадських місцях здійснюється лише у запечатаних упаковках.

6. Поширення інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років" у призначених для дітей освітніх, медичних, санаторно-курортних, спортивних організаціях, організаціях культури, організаціях відпочинку дітей та їхнього оздоровлення або на територіях чи в приміщеннях, розташованих на відстані менше 500 метрів від зазначених організацій, а також у інших визначених законодавством держави місцях заборонене.

7. Залучення дітей для участі у створенні інформаційної продукції або у видовищних заходах вікової категорії "з 18 років" допускається за дотримання таких умов:

1) залучення дитини до участі у створенні лише тих епізодів (фрагментів) зазначеної інформаційної продукції або у видовищних заходах, які не містять інформації, здатної зашкодити здоров'ю та розвитку дитини;

2) наявність попередньої (до початку залучення дитини до створення інформаційної продукції) згоди самої дитини, яка досягла віку десяти років, на участь у створенні зазначеної інформаційної продукції або у видовищному заході, отриманої у присутності її батьків чи інших законних представників;

3) наявність попередньої (до початку залучення дитини до створення інформаційної продукції) письмової згоди її батьків або інших законних представників на участь дитини у створенні зазначеної інформаційної продукції або у видовищному заході;

4) недопущення дитини в процесі створення інформаційної продукції або проведення видовищного заходу, зазначених у цій частині, до зйомки (запису), перегляду або прослуховування епізодів (фрагментів), що містять інформацію, яка завдає шкоди здоров'ю та розвитку дитини.

8. Під час анонсування інформаційної продукції вікової категорії "з 18 років" у доступний для дітей час не допускається використання епізодів (фрагментів), що містять інформацію, яка шкодить здоров'ю та розвитку дітей.

Розділ IV. ЕКСПЕРТИЗА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Стаття 21. Загальні вимоги щодо експертизи інформаційної продукції

1. Експертиза інформаційної продукції з метою здійснення її вікової класифікації та маркування організовується до початку її поширення виробником інформаційної продукції, а у випадках, передбачених частиною першою статті 14 цього Закону, - її розповсюджувачем.

2. Орган державної влади, який здійснює відповідно до статті 25 цього Закону нагляд та (або) контроль за дотриманням законодавства про захист дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку (далі - уповноважений наглядовий орган державної влади), у випадках отримання ним даних про поширення інформаційної продукції без маркування або з маркуванням, що не відповідає наданій їй віковій категорії, або з порушенням інших вимог цього Закону, її виробником або розповсюджувачем має право самостійно призначити експертизу відповідної продукції або зобов'язати порушника забезпечити проведення такої експертизи.

3. Експертиза інформаційної продукції до або після початку її поширення може бути проведена з ініціативи громадського об'єднання, іншої некомерційної організації чи громадянина.

4. Експертиза проводиться фахівцями, експертами та експертними організаціями з використанням спеціальних методик, що відповідають вимогам цього Закону, затверджених у порядку, встановленому уповноваженим урядом держави органом виконавчої влади.

5. До експертних організацій належать організації незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, зареєстровані у встановленому законами держави порядку, у статутах яких закріплено право на проведення експертизи інформаційної продукції.

6. В якості спеціалістів та експертів для проведення експертизи інформаційної продукції залучаються особи, які мають профільну вищу професійну освіту та володіють спеціальними знаннями в галузі дитячої психіатрії, дитячої психології, дитячої фізіології, педагогіки, кінематографії, лінгвістики та (або) інших галузях знань відповідно до номенклатури спеціальностей, встановлених законодавством держави.

7. Для проведення експертизи інформаційної продукції як фахівці та експерти не можуть залучатися особи, які мають незняту або непогашену судимість за скоєння тяжких та особливо тяжких злочинів, за злочини проти сім'ї та неповнолітніх, проти статевої недоторканності та статевої свободи особистості, проти суспільної моральності, а також особи, які мають особисту зацікавленість у результатах експертизи.

8. Витрати, пов'язані з проведенням добровільної експертизи, відшкодовуються її замовником відповідно до законодавства держави, обов'язкової експертизи – за рахунок коштів державного бюджету у порядку, встановленому уповноваженим урядом держави органом виконавчої влади держави.

9. Судова експертиза інформаційної продукції провадиться у кримінальних, цивільних справах, справах про адміністративні правопорушення відповідно до кримінально-процесуального, цивільного процесуального законодавства, законодавства про адміністративні правопорушення та законодавства про державну судово-експертну діяльність.

Стаття 22. Порядок провадження експертизи інформаційної продукції

1. Кіно-, теле- та відеофільми, призначені для публічного розповсюдження (демонстрації), а також комп'ютерні та інші електронні ігри підлягають обов'язковій експертизі до початку їх поширення відповідно до вимог цього Закону.

Законодавством держави може бути передбачена обов'язкова експертиза для інших видів інформаційної продукції, здатної нашкодити здоров'ю та розвитку дітей.

2. Примірники інформаційної продукції, що підлягає обов'язковій експертизі, направляються до початку її поширення виробником цієї продукції, а у випадках, передбачених частиною першою статті 14 цього Закону, - її розповсюджувачем, для проведення експертизи на їх розсуд до однієї з експертних організацій, перелік яких, а також порядок провадження ними експертизи встановлюються уповноваженим урядом держави органом виконавчої влади держави.

3. Строк проведення обов'язкової експертизи інформаційної продукції не може перевищувати двох місяців з моменту надходження до експертної організації заявки на її проведення.

4. Експертиза іншої, не зазначеної у частині першій чинної статті інформаційної продукції самостійно організовується її виробником, а у випадках, передбачених частиною першою статті 14 цього Закону, - її розповсюджувачем, до початку її поширення (далі - добровільна експертиза інформаційної продукції).

5. Добровільна експертиза інформаційної продукції проводиться фахівцями, експертами чи експертними організаціями за зверненням її виробника та (або) розповсюджувача з дотриманням вимог статті 21 цього Закону.

6. Після закінчення провадження обов'язкової та добровільної експертизи відповідно до статті 23 цього Закону складається експертний висновок, який надсилається замовнику експертизи. Копія висновку обов'язкової експертизи, а також експертизи, проведеної з ініціативи органу державної влади, що здійснює нагляд та (або) контроль за дотриманням законодавства про захист дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, надсилається виробнику інформаційної продукції та (або) її розповсюджувачу.

7. Дані про обов'язкову експертизу інформаційної продукції, а також про експертизу, проведеною з ініціативи уповноваженого наглядового органу державної влади, та результати експертного

висновку можуть бути опубліковані за рішенням зазначеного органу у порядку, який визначається уповноваженим урядом держави органом виконавчої влади держави.

Стаття 23. Експертний висновок

1. В експертному висновку зазначаються:

1) дата, час та місце проходження експертизи;

2) дані про замовника експертизи;

3) дані про експертну установу, а також про експерта, що проводив експертизу, з зазначенням його прізвища, імені, по-батькові, його освіти, спеціальності, стажу роботи, наукового ступеня та (або) вченого звання, посади та місця роботи;

4) питання, поставлені перед експертом;

5) об'єкти дослідження та матеріали, представлені для провадження експертизи;

6) зміст та результати дослідження з зазначенням застосованих методик;

7) висновки щодо поставлених перед експертом питань та їх обґрунтування відповідно до частини третьої цієї статті.

2. Експертиза інформаційної продукції може проводитись двома та більше експертами однієї спеціальності (комісійна експертиза) або різних спеціальностей (комплексна експертиза). Експертний висновок комісійної експертизи підписується всіма експертами, які брали участь у провадженні експертизи, якщо їхні думки щодо поставлених питань збігаються. В разі виникнення розбіжностей кожен експерт дає окремий висновок щодо питань, що викликали розбіжність. Кожен експерт, який брав участь у провадженні комплексної експертизи, підписує ту частину висновку, яка містить опис проведених ним досліджень, та несе за неї відповідальність.

3. В експертному висновку мають бути вмотивовані відповіді на основні запитання:

1) до якої вікової категорії належить ця інформаційна продукція;

2) відповідає чи відповідає вікова категорія цієї інформаційної продукції раніше наданому їй знаку вікової категорії;

3) чи міститься в цій інформаційній продукції інформація, доступ дітей до якої заборонений або обмежений відповідно до цього Закону.

4. Власник інформаційної продукції, власник прав на неї, її виробник чи розповсюджувач має право оскаржити у судовому порядку висновок за результатами обов'язкової експертизи, а також експертизи, проведеної за ініціативою органу державної влади, який здійснює нагляд та (або) контроль за дотриманням законодавства про захист дітей від інформації, яка шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, або з ініціативи громадського об'єднання чи іншої некомерційної організації.

Стаття 24. Правові наслідки провадження експертизи інформаційної продукції

1. Експертний висновок, який містить судження про те, що представлена на експертизу інформаційна продукція не належить до інформаційної продукції, передбаченої частиною другою статті 6 цього Закону, є підставою для маркування зазначеної інформаційної продукції відповідно до наданої їй вікової категорії та випуску її в обіг на території держави на умовах та в порядку, передбачених цим Законом.

2. Експертний висновок, який містить судження про те, що представлений на експертизу інформаційної продукції її виробником та (або) розповсюджувачем надано належний знак вікової категорії і вона маркована з дотриманням вимог цього Закону, є підставою для випуску її в обіг на території держави.

3. Експертний висновок, який містить судження про невідповідність вікової категорії інформаційної продукції раніше наданому їй знаку вікової категорії, є підставою для заміни зазначеного знаку на знак вікової категорії, наданої їй на підставі експертного висновку.

4. Експертний висновок, який містить судження про те, що представлена на експертизу інформаційна продукція належить до інформаційної продукції, забороненої для обігу серед дітей відповідно до частини другої статті 6 цього Закону, є підставою для негайного припинення поширення зазначеної інформаційної продукції її виробником та (або) розповсюджувачем серед дітей або серед невизначеного кола осіб та вжиття передбачених цим Законом заходів, що забезпечують захист від неї дітей.

5. Експертний висновок, який містить судження про те, що представлена на експертизу інформаційна продукція заборонена законодавством держави для обігу на території держави, є підставою для негайного вжиття заходів виробником та (або) розповсюджувачем зазначеної інформаційної продукції до недопущення випуску її в обіг, а щодо інформаційної продукції, що вже перебуває в обігу, - припинення її обігу та вилучення з нього нереалізованої частини такої продукції.

6. Висновок, який містить судження, зазначені у частинах третьої-п'ятої цієї статті, за результатами провадження обов'язкової експертизи або експертизи, проведеної за ініціативою уповноваженого наглядового органу державної влади, є підставою для винесення зазначеним органом письмового попередження порушнику з вимогою негайного усунення допущених порушень.

7. Виробник та (або) розповсюджувач інформаційної продукції на підставі експертного висновку приймають одне з наступних рішень:

1) про надання інформаційній продукції відповідного знаку вікової категорії;

2) про заміну раніше наданого знаку вікової категорії інформаційної продукції на знак вікової категорії, яка надана їй за результатами експертизи;

3) про застосування передбачених цим Законом адміністративних, технічних, програмних засобів чи інших способів недопущення доступу дітей до інформаційної продукції, віднесеної згідно з експертним висновком до інформаційної продукції, поширення якої серед дітей заборонене;

4) про недопущення поширення серед дітей, а також у доступний для дітей час або у доступних для відвідування дітьми громадських місцях без застосування передбачених цим Законом адміністративних, технічних, програмних засобів або інших способів інформаційної продукції, віднесеної на підставі експертного висновку до інформаційної продукції, поширення якої серед дітей заборонене або обмежене, до приведення її у відповідність до вимог цього Закону;

5) про припинення поширення серед дітей, а також у доступний для дітей час або у доступних для відвідування дітьми громадських місцях вже введеної в обіг інформаційної продукції, віднесеної на підставі експертного висновку до інформаційної продукції, поширення якої серед дітей заборонене або обмежене, та про вилучення з обігу нереалізованої частини зазначеної продукції до приведення її у відповідність до вимог цього Закону.

8. Якщо виробник і (або) розповсюджувач інформаційної продукції не усунуть допущені ними порушення у строк, встановлений у попередженні, передбаченому частиною шостою цієї статті, уповноважений наглядовий орган державної влади звертається до суду із заявою про заборону поширення відповідної інформаційної продукції серед дітей, а також серед невизначеного кола осіб у доступний для дітей час та у доступних для відвідування дітьми громадських місцях без застосування адміністративних, технічних, програмних засобів чи інших способів обмеження доступу до неї дітей або про вилучення з обігу нереалізованої частини зазначеної продукції, а також про притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні вимог цього Закону.

ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ДІТЕЙ ВІД ІНФОРМАЦІЇ,
ЩО ШКОДИТЬ ЇХНІМ ЗДОРОВ'Ю І РОЗВИТКУ

Стаття 25. Державний нагляд та контроль за виконанням цього Закону

1. Державний нагляд та контроль за виконанням цього Закону здійснює державний орган (державні органи), уповноважений (уповноважені) відповідно до законодавства держави на здійснення нагляду та контролю у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку (уповноважений наглядовий орган).

2. Уповноважений наглядовий орган забезпечує:

1) контроль за дотриманням встановлених цим Законом вимог проведення експертизи, вікової класифікації та маркування інформаційної продукції;

2) контроль за дотриманням встановлених цим Законом вимог щодо поширення інформаційної продукції;

3) моніторинг інформації, що поширюється по інформаційно-телекомунікаційним мережах спільного користування;

4) організацію "гарячих ліній", призначених для збору скарг щодо порушення вимог цього Закону;

5) аналіз листів та звернень громадян, громадських об'єднань, самоврядних та інших організацій з питань, що стосуються захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку;

6) проведення перевірок отриманих від фізичних та юридичних осіб даних про факти порушення цього Закону та вжиття відповідних заходів у рамках повноважень відповідних органів;

7) інші повноваження, покладені на нього законодавством держави у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку.

Стаття 26. Громадський контроль у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку

1. Громадський контроль за виконанням цього Закону здійснюється відповідно до законодавства держави зареєстрованими у встановленому законом порядку громадськими об'єднаннями та іншими некомерційними організаціями відповідно до їхніх статутів, а також громадянами.

2. Громадські об'єднання та інші некомерційні організації, зазначені у частині першій цієї статті, а також громадяни мають право:

1) проводити моніторинг поширення інформаційної продукції та доступу дітей до інформації, у тому числі шляхом створення та підтримки "гарячих ліній";

2) організувати проведення суспільної експертизи інформаційної продукції відповідно до частини третьої цієї статті;

3) надавати інформацію про порушення цього Закону до органів державної влади, які здійснюють нагляд та (або) контроль за дотриманням законодавства про захист дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку.

3. Громадські об'єднання та інші некомерційні організації, зазначені у частині першій цієї статті, а також громадяни мають право ініціювати проведення власним коштом експертизи інформаційної продукції з дотриманням вимог, встановлених цим Законом.

Висновок суспільної експертизи інформаційної продукції може бути направлено ініціаторами зазначеної експертизи до уповноваженого державного наглядового органу для вжиття ним встановлених законом заходів.

Розділ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

ВІД ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ШКОДИТЬ ЇХНІМ ЗДОРОВ'Ю

І РОЗВИТКУ

Стаття 27. Відповідальність за порушення цього Закону

1. Порушення цього Закону тягне за собою дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну чи кримінальну відповідальність відповідно до законодавства держави.

2. Шкода, заподіяна дитині порушенням законодавства про захист дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, підлягає відшкодуванню особою, яка завдала шкоди, у повному обсязі, включно з відшкодуванням збитків та компенсацією моральної шкоди, відповідно до цивільного законодавства держави та законодавства держави про захист прав споживачів.

3. Моральна (немайнова) шкода, заподіяна дитині порушенням цього Закону, відшкодовується відповідно до законодавства держави у порядку цивільного судочинства за рішенням суду особою, яка завдала шкоди, у розмірі, що визначається судом.

Розділ VII. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ
У СФЕРІ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД ІНФОРМАЦІЇ, ЩО
ШКОДИТЬ ЇХНІМ ЗДОРОВ'Ю І РОЗВИТКУ

Стаття 28. Основи міжнародного співробітництва у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку

Міжнародне співробітництво у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, здійснюється на основі законодавства держави відповідно до міжнародних угод держави з урахуванням загальноновизнаних принципів та норм міжнародного права.

Стаття 29. Співробітництво з компетентними органами інших держав, міжнародними урядовими та неурядовими організаціями у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку

1. З метою підвищення ефективності захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, на основі міждержавної взаємодії держава та її компетентні органи відповідно до загальноновизнаних норм та принципів міжнародного права співпрацюють у питаннях забезпечення інформаційної безпеки дітей з іншими державами та їхніми компетентними органами, а також з міжнародними урядовими та неурядовими організаціями, які проводять статутну діяльність у зазначеній сфері.

2. Держава та її правоохоронні органи виконують співробітництво з іншими державами та їхніми правоохоронними органами у сфері захисту дітей від інформації, забороненої до обігу відповідно до законодавства та міжнародних угод держави, включно з інформацією, що пропагує порнографію, насильство та жорстокість, вживання наркотичних засобів та психотропних речовин, що містить дитячу порнографію, у тому числі розповсюджену з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування.

3. Основними напрямками міжнародного співробітництва у сфері захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, є:

1) розробка та укладання двосторонніх та багатосторонніх угод держав з питань захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, у тому числі з питань боротьби зі злочинністю, пов'язаної з незаконним обігом зазначеної інформації, та обміну інформацією у зазначеній сфері;

2) розробка та укладання угод між компетентними органами держав з питань захисту дітей від інформації, що шкодить їхнім здоров'ю та розвитку, у тому числі розповсюджуваної з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування;

3) оптимізація взаємодії правоохоронних органів держав з питань боротьби з незаконним обігом інформації та контрабандою інформаційної продукції, що шкодить здоров'ю та розвитку дітей та забороненої для обігу відповідно до законодавства та міжнародних угод держави;

4) координація дій у зазначеній сфері правоохоронних органів, включно з моніторингом інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування та спільними оперативно-розшуковими заходами, з метою своєчасного та повного виявлення, припинення та розкриття злочинів, пов'язаних з незаконним обігом інформації, яка шкодить здоров'ю та розвитку дітей та забороненої для обігу відповідно до законодавства та міжнародних угод держави;

5) спільні розробка та запровадження програмних та технічних засобів захисту дітей від інформації, що шкодить здоров'ю та розвитку і поширюється з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж спільного користування.